

PHƯƠNG PHÁP TỌA ĐỘ TRONG KHÔNG GIAN

I. KIẾN THỨC CẦN NẮM

1. Tọa độ vector: Cho $\vec{a} = (a_1, a_2, a_3), \vec{b} = (b_1, b_2, b_3)$. Ta có

$$\vec{a} \pm \vec{b} = (a_1 \pm b_1; a_2 \pm b_2; a_3 \pm b_3) \quad k.\vec{a} = (ka_1; ka_2; ka_3)$$

$$\vec{a} = \vec{b} \Leftrightarrow \begin{cases} a_1 = b_1 \\ a_2 = b_2 \\ a_3 = b_3 \end{cases} ; \quad \vec{a} \text{ cùng phương } \vec{b} \Leftrightarrow \frac{a_1}{b_1} = \frac{a_2}{b_2} = \frac{a_3}{b_3}$$

$$|\vec{a}| = \sqrt{a_1^2 + a_2^2 + a_3^2}$$

$$\vec{a}.\vec{b} = a_1b_1 + a_2b_2 + a_3b_3$$

2. Tọa độ điểm: Cho $A(x_A; y_A; z_A), B(x_B; y_B; z_B), C(x_C; y_C; z_C)$

$$\vec{AB} = (x_B - x_A; y_B - y_A; z_B - z_A)$$

$$|\vec{AB}| = AB = \sqrt{(x_B - x_A)^2 + (y_B - y_A)^2 + (z_B - z_A)^2}$$

$$M \text{ là trung điểm của } AB \Leftrightarrow M\left(\frac{x_A + x_B}{2}; \frac{y_A + y_B}{2}; \frac{z_A + z_B}{2}\right)$$

$$G \text{ là trọng tâm tam giác } ABC \Leftrightarrow M\left(\frac{x_A + x_B + x_C}{3}; \frac{y_A + y_B + y_C}{3}; \frac{z_A + z_B + z_C}{3}\right)$$

3. PHƯƠNG TRÌNH MẶT CẦU

• **Phương trình mặt cầu (S) tâm I(a ; b ; c), bán kính R:**

$$+ (S): (x - a)^2 + (y - b)^2 + (z - c)^2 = R^2$$

+ Phương trình: $x^2 + y^2 + z^2 - 2ax - 2by - 2cz + d = 0$ với $a^2 + b^2 + c^2 - d > 0$ là phương trình

mặt cầu tâm I(a ; b ; c), bán kính $R = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2 - d}$

4. PHƯƠNG TRÌNH MẶT PHẪNG TRONG KHÔNG GIAN

• **Vector pháp tuyến của mặt phẳng:**

* $\vec{n} \neq \vec{0}$ là VTPT của mp(α) nếu: $\vec{n} \perp (\alpha)$

Chú ý 1. Hai vector không cùng phương $\vec{a}, \vec{b}$ có giá chứa trong hoặc song song với (α). Khi đó:

$\left[\vec{a}, \vec{b} \right]$ là vector pháp tuyến của (α)

• **Phương trình tổng quát của mặt phẳng:** $Ax + By + Cz + D = 0$ ($A^2 + B^2 + C^2 \neq 0$)

+ Mặt phẳng có phương trình: $Ax + By + Cz + D = 0$ thì có VTPT: $\vec{n} = (A; B; C)$

+ Phương trình mp cắt Ox, Oy, Oz lần lượt tại các điểm (a ; 0 ; 0), (0 ; b ; 0), (0 ; 0 ; c) là:

$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} + \frac{z}{c} = 1 \text{ (phương trình theo đoạn chắn)}$$

- Khoảng cách từ $M(x_0; y_0; z_0)$ đến (P) được tính theo công thức :

$$d(M; (P)) = \frac{|Ax_0 + By_0 + Cz_0 + D|}{\sqrt{A^2 + B^2 + C^2}}$$

5. PHƯƠNG TRÌNH ĐƯỜNG THẲNG TRONG KHÔNG GIAN

Các dạng phương trình đường thẳng: Cho đường thẳng Δ_1 qua điểm $M_0(x_0; y_0; z_0)$ có VTCP $\vec{u}_1 = (a_1; a_2; a_3)$

-Phương trình tham số:
$$\begin{cases} x = x_0 + a_1 t \\ y = y_0 + a_2 t \\ z = z_0 + a_3 t \end{cases}$$
, với $\vec{a} = (a_1; a_2; a_3)$ là vectơ chỉ phương của đường thẳng.

-Phương trình chính tắc:
$$\frac{x - x_0}{a_1} = \frac{y - y_0}{a_2} = \frac{z - z_0}{a_3} \quad (a_1, a_2, a_3 \neq 0)$$

II. BÀI TẬP TRẮC NGHIỆM

Câu 1. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho vectơ $\vec{u} = 3\vec{j} - 2\vec{i} + 5\vec{k}$, khi đó tọa độ của vectơ $\vec{u}$ đối với hệ tọa độ Oxyz là:

- A. $(-2; 3; 5)$ B. $(3; -2; 5)$ C. $(5; 3; -2)$ D. $(-2; 5; 3)$

Câu 2. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho vectơ $\vec{u} = (3; -1; 2)$, khi đó độ dài của vectơ $\vec{u}$ bằng:

- A. 14   B. $\sqrt{4}$ C. $\sqrt{13}$ D. $\sqrt{14}$ 14

Câu 3. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho hai vectơ $\vec{u} = (1; 1; -2)$ và $\vec{v} = (-5; 1; 4)$, khi đó tọa độ của vectơ $\vec{u} + \vec{v}$ là:

- A. $(-2; 1; 1)$ B. $(-6; 2; 6)$ C. $(-4; 2; 2)$ D. $(-4; 2; -2)$

Câu 4. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho hai vectơ $\vec{a} = (3; 0; 1)$ và $\vec{b} = (1; -2; 4)$, khi đó $\vec{a} \cdot \vec{b}$ bằng:

- A. 8   B. 7   C. 6   D. 5

Câu : Trong không gian Oxyz, hình chiếu vuông góc của điểm $M(2; -2; 1)$ trên mặt phẳng (Oxy) có tọa độ là

- A. $(2; 0; 1)$.   B. $(2; -2; 0)$.   C. $(0; -2; 1)$.   D. $(0; 0; 1)$.

Câu 5. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Mặt phẳng đi qua điểm $M(3; -1; 1)$ và nhận vectơ $\vec{n} = (2; 1; -4)$ làm vectơ pháp tuyến có phương trình là:

- A. $2x + y - 4z - 1 = 0$ B. $2x + y - 4z + 1 = 0$
C. $2x - y + 4z - 1 = 0$ D. $-2x - y + 4z = 0$

Câu 6. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho 3 điểm A(2;0;0), B(0;-1;0), C(0;0;3), mặt phẳng (ABC) có phương trình là:

- A. $\frac{x}{2} - y + \frac{z}{3} = 0$ B. $\frac{x}{2} - y + \frac{z}{3} = 1$ C. $2x - y + 3z = 1$ D. $2x - y + 3z = 0$

Câu 7. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Khoảng cách từ điểm $M(0;1;1)$ đến mặt phẳng $(P): x - 2y + 2z - 3 = 0$ bằng:

- A. 1   B. -1   C. $\frac{1}{3}$ D. $-\frac{1}{3}$

Câu 8. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Cho mặt phẳng $(P): x - 2y + 2z - 3 = 0$, điểm nào sau đây thuộc (P) ?

- A. (2;3;1)   B. (3;1;1)   C. (1;-2;1)   D. (4;2;-1)

Câu 9. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Đường thẳng đi qua điểm $M(4;1;-2)$ và nhận vector $\vec{u} = (1;-3;2)$ làm vector chỉ phương có phương trình tham số là:

- A. $\begin{cases} x = 4 + t \\ y = 1 - 3t \\ z = -2 + 2t \end{cases}$ B. $\begin{cases} x = 1 + 4t \\ y = -3 + t \\ z = 2 - 2t \end{cases}$ C. $\begin{cases} x = t \\ y = -3t \\ z = -2 + 2t \end{cases}$ D. $\begin{cases} x = 4 + t \\ y = 1 - 3t \\ z = -2 \end{cases}$

Câu 10. Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz. Mặt cầu (S) có tâm $I(2;3;-1)$, bán kính $R = 4$ có phương trình là:

- A. $(x - 2)^2 + (y - 3)^2 + (z + 1)^2 = 4$ B. $(x + 2)^2 + (y + 3)^2 + (z - 1)^2 = 16$
 C. $(x - 2)^2 + (y - 3)^2 + (z + 1)^2 = 16$ D. $(x + 2)^2 + (y + 3)^2 + (z - 1)^2 = 4$

Câu 10.1 Trong không gian Oxyz, cho mặt cầu $(S): (x - 1)^2 + (y + 2)^2 + (z - 3)^2 = 16$. Tâm của (S) có tọa độ là

- A. $(-1; -2; -3)$.   B. $(1; 2; 3)$.   C. $(-1; 2; -3)$.   D. $(1; -2; 3)$.

Câu 11. Trong không gian Oxyz, cho $\vec{a}(-1; 2; -3)$; $\vec{b}(3; 3; 4)$; $\vec{c}(5; 0; -1)$. Giá trị của $\vec{a} \cdot (\vec{b} + \vec{c})$ là:

- A. 8   B. 11   C. -8   D. -11

Câu 12. Trong không gian Oxyz, cho $(P): 2x + y - z - 10 = 0$ và $(Q): 4x + 2y - 2z + 9 = 0$. Vị trí tương đối của (P) và (Q) là:

- A. Cắt nhau và vuông góc.   B. Song song.
 C. Trùng nhau.   D. Cắt nhau và không vuông góc..

Câu 13. Trong không gian Oxyz, đường thẳng (d) đi qua gốc tọa độ O và có vector chỉ phương $\vec{u} = (2; -3; 1)$ có phương trình là:

- A. $\begin{cases} x = 2t \\ y = -3t \ (t \in R) \\ z = t \end{cases}$ B. $\begin{cases} x = -t \\ y = 2t \ (t \in R) \\ z = 3t \end{cases}$ C. $\begin{cases} x = -2t \\ y = 3t \ (t \in R) \\ z = t \end{cases}$ D. $\begin{cases} x = 2t \\ y = 3t \ (t \in R) \\ z = t \end{cases}$

Câu 14. Cho 2 điểm $A(2; 4; 1)$, $B(-2; 2; -3)$. Phương trình mặt cầu đường kính AB là:

- A. $x^2 + (y - 3)^2 + (z - 1)^2 = 9$ B. $x^2 + (y + 3)^2 + (z - 1)^2 = 9$
 C. $x^2 + (y - 3)^2 + (z + 1)^2 = 3$ D. $x^2 + (y - 3)^2 + (z + 1)^2 = 36$

Câu 15. Khoảng cách từ điểm $M(-2; -4; 3)$ đến mặt phẳng (P) có phương trình $2x - 5y + 2z - 7 = 0$ là:

- A. -7   B. 25   C. 15   D. 22

Câu 17. Trong không gian Oxyz mặt phẳng (P) đi qua điểm $M(-1; 2; -6)$ và có VTPT $\vec{n} = (-2; 3; -7)$ có phương trình là:

- A. $-2x + 3y - 7z - 50 = 0$ B. $4x - 5z - 4 = 0$ C. $4x - 5y + 4 = 0$ D. $4x - 5z + 4 = 0$

Câu 18. Vị trí tương đối của hai đường thẳng $d_1 : \begin{cases} x = 1 + 2t \\ y = -2 - 3t \\ z = 5 + 4t \end{cases}; d_2 : \begin{cases} x = 7 + 3ts \\ y = 2 + 2t \\ z = 1 - 2t \end{cases}$ là

- A. Chéo nhau   B. Trùng nhau   C. Song song   D. Cắt nhau

Câu 19. Trong không gian Oxyz, cho các điểm: A(2;-1;1), B(3;2;3), C(1;-2;2). Phương trình tham số của đường thẳng AB là:

- A. $\begin{cases} x = 2 + t \\ y = -1 + 3t \\ z = 1 + 2t \end{cases}$ B. $\begin{cases} x = 1 + 4t \\ y = -3 + t \\ z = 2 - 2t \end{cases}$ C. $\begin{cases} x = t \\ y = -3t \\ z = -2 + 2t \end{cases}$ D. $\begin{cases} x = 4 + t \\ y = 1 - 3t \\ z = -2 \end{cases}$

Câu 20. Trong không gian, cho đường thẳng $d : \frac{x-2}{1} = \frac{y+1}{-3} = \frac{z+3}{2}$ và mặt phẳng

(P): $x+2y+z+9=0$. Toạ độ giao điểm I của đường thẳng d và mp(P) là:

- A. (4;-7;1)   B. (2;3;1)   C. (1;-2;1)   D. (4;2;-1)

Câu 21. Trong không gian Oxyz cho 2 đường thẳng (d): $\frac{x-1}{3} = \frac{y-2}{1} = \frac{z+1}{2}$

và (d'): $\frac{x-1}{1} = \frac{y+1}{2} = \frac{z}{-2}$. Vị trí tương đối của d và d' là:

- A. Chéo nhau   B. Trùng nhau   C. Cắt nhau   D. Song song

Câu 22. Cho 4 điểm A(1;0;0), B(0;1;0), C(0;0;1), D(-2;1;-1). PT mặt cầu tâm A tiếp xúc với mp (BCD) là:

- A. $(x-2)^2 + y^2 + z^2 = 1$ B. $(x+2)^2 + y^2 + z^2 = 1$
 C. $(x-2)^2 + y^2 + z^2 = 4$ D. $(x+2)^2 + y^2 + z^2 = 4$

Câu 23. Trong không gian Oxyz, cho điểm M(-3;4;1), đường thẳng d có phương trình

$$\begin{cases} x = -t \\ y = 1 + t \quad (t \in R) \\ z = -1 + t \end{cases}$$

và mặt phẳng (P) có phương trình $x + y + z - 3 = 0$. Phương trình mặt phẳng (Q)

qua điểm M và vuông góc với đường thẳng d là:

- A. $x - y - z + 8 = 0$ B. $\frac{x}{2} - y + \frac{z}{3} = 0$ C. $2x - y + 3z = 1$ D. $2x - y + 3z = 0$

Câu 24: Phương trình (P) song song (Q): $-3x+y+7z-4=0$ và đi qua A(-1;0;-3) là:

- A. $-3x+y-7z-11=0$ B. $2x+y-3z+17=0$
 C. $-3x+y+7z+14=0$ D. $3x-y-7z+1=0$

Câu 25: Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz, cho hai điểm A(2;4;1), B(-1;1;3) và mặt phẳng (P): $x - 3y + 2z - 5 = 0$. Viết phương trình mặt phẳng (Q) đi qua 2 điểm A, B và vuông góc với mặt phẳng (P).

- A. (Q): $2y + 3z - 11 = 0$ B. (Q): $-2y + 3z + 11 = 0$
 C. (Q): $x + 2y + 3z - 11 = 0$ D. (Q): $2x + 3z - 11 = 0$

Câu 26. Trong không gian Oxyz, cho các điểm: $A(-2;-1;1)$, $B(-4;2;0)$. Phương trình tham số của đường thẳng AB là:

A. $\begin{cases} x = 2 - 2t \\ y = -1 + 3t \\ z = 1 - t \end{cases}$ B. $\begin{cases} x = 2 + t \\ y = -1 + 3t \\ z = 1 + 2t \end{cases}$ C. $\begin{cases} x = t \\ y = -3t \\ z = -2 + 2t \end{cases}$ D. $\begin{cases} x = 4 + t \\ y = 1 - 3t \\ z = -2 \end{cases}$

Câu 27: Trong không gian với hệ tọa độ Oxyz, cho đường thẳng $d: \frac{x+1}{2} = \frac{y-1}{1} = \frac{z-2}{3}$ và mặt phẳng $P: x - y - z - 1 = 0$. Viết phương trình đường thẳng Δ đi qua $A(1;1;-2)$, song song với mặt phẳng (P) và vuông góc với đường thẳng d .

A. $\Delta: \frac{x-2}{1} = \frac{y-5}{1} = \frac{z+3}{-2}$ B. $\Delta: \frac{x+1}{2} = \frac{y+1}{5} = \frac{z-2}{-3}$
 C. $\Delta: \frac{x-1}{2} = \frac{y-1}{5} = \frac{z+2}{-3}$ D. $\Delta: \frac{x-2}{-1} = \frac{y-5}{-1} = \frac{z+3}{2}$

Hướng dẫn giải: $\vec{u} = [\vec{u}_d; \vec{n}_P] = (2; 5; -3)$. Δ nhận $\vec{u}$ làm VTCP $\Rightarrow \Delta: \frac{x-1}{2} = \frac{y-1}{5} = \frac{z+2}{-3}$

CÂU 28. Trong không gian với hệ trục tọa độ Oxyz, phương trình tham số của đường thẳng d đi qua điểm $A(1;2;3)$ và vuông góc với mặt phẳng $(\alpha): 4x + 3y - 7z + 1 = 0$ là:

A. $d: \begin{cases} x = 1 + 4t \\ y = 2 + 3t (t \in \mathbb{R}) \\ z = 3 - 7t \end{cases}$ B. $d: \begin{cases} x = 1 + 8t \\ y = -2 + 6t (t \in \mathbb{R}) \\ z = -3 - 14t \end{cases}$
 C. $d: \begin{cases} x = 1 + 3t \\ y = 2 - 4t (t \in \mathbb{R}) \\ z = 3 - 7t \end{cases}$ D. $d: \begin{cases} x = 4 + t \\ y = 3 + 2t (t \in \mathbb{R}) \\ z = -7 + 3t \end{cases}$

Câu 29. Trong không gian với hệ trục tọa độ Oxyz, phương trình chính tắc của đường thẳng d đi qua điểm $M(2;0;-1)$ và có vectơ chỉ phương $\vec{u} = (4; -6; 2)$ là

A. $d: \frac{x-2}{2} = \frac{y}{-3} = \frac{z+1}{1}$ B. $d: \frac{x+2}{4} = \frac{y}{-6} = \frac{z-1}{2}$
 C. $d: \frac{x+2}{2} = \frac{y}{-3} = \frac{z-1}{1}$ D. $d: \frac{x-4}{2} = \frac{y+6}{-3} = \frac{z-2}{1}$

Câu 30. Trong không gian với hệ trục tọa độ Oxyz, phương trình chính tắc của đường thẳng d đi qua điểm $A(1;2;-1)$ và vuông góc với mặt phẳng $(P): x + 2y - 3z + 1 = 0$ là:

A. $d: \frac{x-1}{2} = \frac{y-2}{3} = \frac{z+1}{1}$ B. $d: \frac{x+1}{1} = \frac{y+2}{2} = \frac{z-1}{-3}$
 C. $d: \frac{x-1}{1} = \frac{y-2}{2} = \frac{z+1}{3}$ D. $d: \frac{x-2}{1} = \frac{y-4}{2} = \frac{z+4}{-3}$

